

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJĄ IR VALSTYBINĘ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJĄ

2014-06-18 Nr. 4D-2014/1-441

Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2014-03-20 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos (toliau vadinama – Energetikos ministerija, Ministerija) ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau vadinama – VKEKK arba Komisija) veiksmų (neveikimo), vykdančios Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu (toliau vadinama – Įstatymas) joms pavestas funkcijas (toliau vadinama – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „[...] Įstatyme įtvirtinti reikalavimai, numatantys šilumos siurblių naudojimo skatinimą, privalėjo būti įvykdyti iki 2011 m. liepos 1 d., tačiau iki šiol nei Energetikos ministerija, kuri atsakinga už Nacionalinės atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros programos, kuria būtų nustatomos šilumos siurblių naudojimo skatinamosios priemonės, nei Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), kurią Įstatymas įpareigojo nustatyti lengvatinį tarifą, minėtų reikalavimų iki šiol nėra įvykdžiusios“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Nesugebėjimas laiku ir tinkamai vykdyti Įstatymu pavestų funkcijų traktuotinas kaip Konstitucijos [...], nustatančios, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė vykdo įstatymus, pažeidimas, turintis tiesioginį finansinį poveikį [...] piliečiams, nusprendusiems skirti investicijas į geotermines šildymo sistemas, kurių naudojimas tiesiogiai prisideda prie Lietuvos Respublikos siekio didinti energetinę nepriklausomybę.“

2.3. „[...] Energetikos ministerija ir VKEKK neneigia [...], kad minėtos Įstatymo nuostatos iki šiol nėra įgyvendintos, tačiau [...] nei viena institucija neprisiima atsakomybės dėl 11 straipsnio 3 punkte nustatytų reikalavimų nevykdymo. Institucijų (ypač Energetikos ministerijos) pateikti atsakymai akivaizdžiai parodo negebėjimą ir nenorą laiku ir tinkamai vykdyti įstatymu pavestas funkcijas.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolieriaus:

3.1. „[...] įvertinti atsakingų institucijų ir jų vadovų biurokratizmą [...].“

3.2. „[...] įvertinti jų atsakomybę dėl to, kad nuo 2011 m. liepos mėn. iki šiol nevykdomi įstatymu nustatyti reikalavimai [...], dėl to pareiškėjas patiria tiesioginę materialinę žalą.“

3.3. „[...] įvertinti Pareiškėjo institucijoms adresuotų pretenzijų pagrįstumą.“

4. Su Skundu pateikta:

4.1. Pareiškėjo 2014-01-21 prašymas Energetikos ministerijai, kuriame:

4.1.1. nurodoma, kad „Energetikos ministerijos ir visos Vyriausybės nesugebėjimas laiku ir tinkamai vykdyti Įstatymo nuostatų yra akivaizdus [...] teisės normų (ypač Konstitucijos [...]) pažeidimas, turintis tiesioginį finansinį poveikį piliečiams, [...]. [...] Vyriausybei toliau delsiant įgyvendinti Įstatymo reikalavimus, šilumos vartotojai bus priversti kreiptis į teismą dėl žalos atlyginimo“;

4.1.2. prašoma „[...] informuoti, kokių veiksmų [...] energetikos ministerija [...] ėmėsi ir (arba) ketina imtis, kad būtų nedelsiant ir tinkamai įgyvendinti Įstatymo ir atitinkamas jo nuostatas įgyvendinančios tvarkos aprašo [Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, toliau vadinama – Aprašas], patvirtinto 2014 m. liepos 4 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 827, [...] reikalavimai“;

4.1.3. atkreipiamas dėmesys, kad „Įstatymo 8 skirsnyje, taip pat Apraše [...] nėra aiškiai apibrėžtos geoterminių šildymo sistemų įrengimo finansavimo iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos (toliau vadinama – Programa), sąlygos ir kriterijai. [...] būtina užtikrinti, kad ši finansavimo programa būtų taikoma vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų visų šilumos siurblių naudotojų (savininkų) atžvilgiu, t. y. nepriklausomai nuo šilumos siurblio įrengimo laikotarpio, [...] privalo būti nustatytas kompensavimo mechanizmas už nesuteiktą lengvatinių elektros energijos tarifą nuo 2011 m. liepos 1 d.“

4.2. Energetikos ministerijos 2014-02-12 raštas Nr. (8.3-10)3-483 Pareiškėjui, kuriame teigiama:

4.2.1. „2013 m. liepos 2 d. buvo priimtas [...] Įstatymo 5, 12, 13, 36, 40, 41, 42, 57 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymas, kuris pakeitė prieš tai buvusį atsinaujinančios energijos (įskaitant geoterminės energijos) naudojimo skatinimo finansavimo reglamentavimą. Šio įstatymo 6 straipsnyje yra išvardinti visi [...] Programos finansavimo šaltiniai [...]“

4.2.2. „Tarp Programos finansavimo šaltinių yra Klimato kaitos specialiosios programos lėšos. Šiuo metu iš šios programos lėšų yra teikiama parama fiziniams asmenims atsinaujinančių šaltinių panaudojimui individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose (įskaitant ir geotermišką šildymą). Paramos lėšas administruoja Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas (www.laaifit, Vytauto g. 12, LT-08118 Vilnius)“;

4.2.3. „Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas 2014 m. planuoja teikti paramą atsinaujinančių šaltinių panaudojimo projektams. Jūs galite susipažinti su 2013 m. skelbtu kvietimu [...]. Dėl 2014 metams kvietimo paramos gavimui fiziniams asmenims atsinaujinančių šaltinių panaudojimui individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose siūlome Jums kreiptis tiesiogiai į paramos lėšas administruojančią įstaigą Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondą“;

4.2.4. „[...] elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių darbui, lengvatinių tarifų nustatymas yra Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos kompetencija“;

4.2.5. „[...] Energetikos ministerija rengia naują Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą, kuri bus pateikta Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2014 m. I ketvirtyje. Naujoje patvirtintoje Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programoje bus numatyti tolesnio atsinaujinančios energetikos skatinimo klausimai. Vyriausybei patvirtinus naują Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą, taip pat bus parengta nauja Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtų finansavimo lėšų naudojimo tvarka.“

4.3. Pareiškėjo 2014-02-17 prašymas Komisijai, kuriuo prašoma:

4.3.1. „[...] informuoti apie šio reikalavimo [nustatyti lengvatinius tarifus; Įstatymo 11 straipsnio 3 punktą] nevykdymo priežastis ir veiksmus, kurių ketinama imtis siekiant, kad toks tarifas būtų nedelsiant patvirtintas“;

4.3.2. „[...] AB A atsisako šilumos siurblio savininko lėšomis įrengti apskaitos prietaisą argumentuojant tuo, kad tokia galimybė atsiras tik tuomet, kai bus patvirtinti lengvatiniai tarifai [...]. [...] prašytume pateikti Komisijos nuomonę dėl AB A atsisakymo įrengti šilumos siurbliui

elektros energijos apskaitos prietaisą. [...] būtinas veiksmingas Komisijos ir AB A bendradarbiavimas, siekiant užtikrinti sklandų organizacinio ir techninio pobūdžio klausimų sprendimą [...]"

4.3.3. „[...] Komisijos neveiklumas ir negebėjimas tinkamai atlikti Įstatymu pavestų funkcijų jokiais atvejais negali būti pateisinamas ir pagrindinė atsakomybė už vartotojų tiesiogiai patiriamą žalą tenka būtent Komisijai.“

4.4. Komisijos 2014-03-03 raštas Nr. R2-665 Pareiškėjui, kuriame nurodyta:

4.4.1. „Įstatymo 11 straipsnio 3 punkte ir 26 straipsnyje numatytos dvi skatinimo priemonės šilumos siurbliams, t. y. lengvatinis elektros energijos tarifas arba parama investicijai šilumos siurblių įrengimui. Asmuo, pasinaudojęs viena iš aukščiau nurodytų skatinimo priemonių, netenka galimybės naudotis kita skatinimo priemone, t. y. asmuo gali pasirinkti pasinaudoti arba lengvatiniu elektros energijos tarifu, arba parama investicijai šilumos siurblių įrengimui.“

4.4.2. „Pažymėtina, kad Įstatyme šilumos siurblių naudojimo skatinimo priemonių taikymo tvarka ir sąlygos nėra reglamentuojamos. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo Lietuvos Respublikoje energijai gaminti paramos schemą sudarančių skatinimo priemonių taikymo bendruosius kriterijus, reikalavimus, tvarką ir sąlygas nustato Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 [...] (toliau vadinama – Aprašas). Aprašu privalomai vadovaujamosi taikant jame nurodytas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo priemones, kiek to nereglamentuoja įstatymas ir (ar) kiti įstatymai (Aprašo 2 punktas).“

4.4.3. „Aprašo 46 punkte yra nurodyta, jog šilumos ir (ar) vėsumos energijos, tiekiamos į aprūpinimo šiluma (vėsuma) sistemas, taip pat vartojamos pramonės įmonėse, žemės ūkio ir komerciniuose objektuose, gamybos projektų įgyvendinimas gali būti finansuojamas iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Aprašo 49 punkte numatyta, kad elektros energijos tiekėjams, taikantiems šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus [...], patirtos sąnaudos kompensuojamos iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių per 30 dienų nuo kiekvieno kalendorinio mėnesio pabaigos. Elektros energijos tiekėjui kompensuojamos sąnaudos apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp elektros energijos tiekėjo vartotojams parduotos elektros energijos kainos ir nustatyto lengvatinio tarifo, taikomo šilumos siurblių darbui užtikrinti, šį skirtumą padauginus iš tiekėjo parduotos elektros energijos kiekio. Elektros energijos tiekėjo patirtos sąnaudos kompensuojamos atsakingų institucijų nustatyta Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka.“

4.4.4. „Atsižvelgiant į šias Įstatymo ir Aprašo nuostatas, tam, jog Komisija galėtų patvirtinti lengvatinius tarifus, turi būti patvirtinti šie dokumentai – Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programa bei Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka. Komisija pažymi, kad minėti dokumentai iki šiol nėra patvirtinti, o jų nesant ir nežinant, kiek būtų skirta lėšų lengvatinio tarifo taikymui, Komisija neturi pagrįstų duomenų, kokio dydžio turėtų būti nustatytas lengvatinis tarifas.“

4.4.5. „Komisija 2013 m. liepos 25 d. raštu Nr. R2-2263 kreipėsi į Energetikos ministeriją [...] su prašymu pateikti informaciją, ar ir kada yra numatoma patvirtinti Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programą ir nacionalinės ir (ar) savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programų lėšų naudojimo tvarką, kurios skirtos reglamentuoti sąnaudų taikant šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus kompensavimo tvarką. Atsakymas iš Energetikos ministerijos iki šiol nėra gautas.“

4.4.6. „Pažymėtina, kad 2013 m. liepos 2 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 5, 12, 13, 36, 40, 41, 42, 57 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatymas (toliau – Pakeitimo įstatymas), kuriuo nuo 2014 m. sausio 1 d. buvo pakeistas įstatymo 41 straipsnis. Nauja įstatymo 41 straipsnio redakcija nustatyti Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniai. Atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Pakeitimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo pagal kompetenciją privalo priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.“

4.4.7. „[...] informuojame, kad teisės aktai nenumato kitų alternatyvų Komisijai nustatant lengvatinius elektros energijos tarifus šilumos siurbliams, todėl lengvatinius elektros energijos tarifus šilumos siurbliams Komisija nustatys tik tuomet, kai Vyriausybė patvirtins lėšų šaltinių apimtį (konkretų paramos fondą), skirtą lengvatiniams tarifams šilumos siurblių darbui kompensuoti, bei Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarką.“

4.4.8. „[...] dėl elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo, pabrėžtina, kad Komisijai nėra suteikta teisė aiškinti įstatymus ar kitus teisės aktus, todėl šiame atsakyme pateikta Komisijos nuomonė dėl įstatymo ir Aprašo nuostatų taikymo negali būti vertinama kaip šių teisės aktų oficialus aiškinimas.“

4.4.9. „Įstatymo 11 straipsnio 3 punkte nustatyta, jog elektros energijos lengvatiniai tarifai yra nustatomi tiems šilumos siurbliams, kurie turi į kompresorių patenkančios elektros energijos apskaitą. Aprašo 48.2 punkte taip pat yra numatyta, kad asmuo, ketinantis pasinaudoti šilumos siurblių darbui suvartojamais elektros energijos lengvatiniais tarifais, turi turėti į kompresorių patenkančios elektros energijos apskaitą. Elektros energijos apskaitos prietaisai teisės aktų nustatyta tvarka įrengiami šilumos siurblių savininko lėšomis, suderinus su elektros tinklų operatoriumi.“

4.4.10. „Pažymėtina, kad nei Įstatyme, nei Apraše nėra nurodyto jokio konkretaus momento, nuo kada asmuo gali įsirengti elektros energijos apskaitos prietaisus. Remiantis nurodytu teisiniu reglamentavimu, Komisijos specialistų nuomone, elektros tinklų operatorius, šilumos siurblių savininko lėšomis, turėtų įrengti apskaitos prietaisus, nepriklausomai nuo to, ar Vyriausybė ir Komisija yra priėmusi atitinkamus teisės aktus.“

4.5. Pareiškėjo 2013-11-21 prašymas AB „A“ Vilniaus klientų aptarnavimo centrui, kuriame nurodoma, jog „lengvatiniai tarifai taikomi pagal elektros energijos apskaitos prietaisus apskaičiuotam ir elektros tinklų operatoriumi teisės aktų nustatyta tvarka deklaruotam elektros energijos kiekiui, suvartotam tik šilumos siurblių darbui užtikrinti. [...] apskaitos prietaisai [...] nustatyta tvarka įrengiami šilumos siurblio savininko lėšomis, suderinus su elektros tinklų operatoriumi“, ir prašoma „[...] įrengti elektros apskaitos prietaisą ... sumontuotam šilumos siurbliui.“

4.6. AB „A“ Vilniaus klientų aptarnavimo centro 2014-01-02 raštas Nr. 51112-11 Pareiškėjui, kuriame nurodoma, jog „[...] Vyriausybei patvirtinus šilumos siurblių [...] darbui skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, bei Komisijai patvirtinus lengvatinius tarifus, Bendrovė teisės aktų nustatyta tvarka suderins elektros energijos apskaitos prietaisų įrengimą.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19, 20 straipsniais, kreipėsi į Energetikos ministeriją, Valstybinę kainų ir energetikos kontrolės komisiją (Komisiją), Valstybinės energetikos inspekciją (inspekciją) prašydamas pateikti

informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus (toliau vadinama – Paklausimas):

5.1. Energetikos ministerijos – nurodyti, kokias atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo skatinimo programas Energetikos ministerija yra patvirtinusi, ar yra nustatyta šilumos siurblių naudojimo skatinimo priemonių taikymo tvarka ir sąlygos; ar asmenys šiuo metu gali tinkamai realizuoti savo pasirinkimo teisę ir pasinaudoti viena iš jiems priimtinausių Įstatyme nurodytų atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo skatinimo priemonių (lengvatiniai tarifai elektros energijai ir kt.), jeigu ne – pateikti motyvuotus paaiškinimus kodėl, nurodyti, kokios valstybės institucijos (įstaigos) kompetencijai yra priskirta minėtos srities teisės aktų projektų rengimas, iki kada jie turėjo būti parengti, nurodyti, kokių veiksmų planuojama imtis ir kada; pateikti motyvuotus paaiškinimus, kodėl, atsakant į Pareiškėjo 2014-01-21 skundą, adresuotą Energetikos ministerijai, nepateikta Pareiškėjo prašoma informacija apie Energetikos ministerijos veiksmus, kurių ši ministerija ėmėsi ir ketina imtis, įgyvendindama Įstatymo, Aprašo reikalavimus, susijusius su atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo skatinimo programų konkrečių priemonių įgyvendinimu; pateikti kitą informaciją ir dokumentus, susijusius su Pareiškėjo 2014-01-21 skundo (šio rašto 4.1 punktas) nagrinėjimu ir atsakymo į jį pateikimu (įskaitant patį skundą su gavimo žyma) ir t. t.;

5.2. Komisijos – nurodyti, kokių veiksmų Komisija ėmėsi, įgyvendindama Įstatymo nuostatas dėl elektros energijos lengvatinių tarifų šilumos siurbliams nustatymo (Įstatymo 11 straipsnio 3 punktas); kaip įsigaliojus Įstatymui yra sprendžiami klausimai, susiję su asmenų (vartotojų) galimybe pasinaudoti viena iš teisės aktuose numatytų skatinimo priemonių – lengvatiniu elektros energijos tarifu; kaip šioje srityje užtikrinamos asmenų, įsirengusių šilumos siurblius, skatinimo priemonių pasirinkimo teisės; informuoti, kokių veiksmų Komisija ėmėsi, gavusi Pareiškėjo 2014-02-17 skundą dėl AB A atsisakymo įrengti apskaitos prietaisą Pareiškėjo sumontuotam šilumos siurbliui ir nesutikdama su nurodytu AB A sprendimu (atsisakymu) (šio rašto 4.4.10 punktas); jeigu veiksmų nebuvo imtasi – pateikti motyvuotus paaiškinimus kodėl; pateikti motyvuotus paaiškinimus, kodėl atsakyme į Pareiškėjo 2014-02-17 skundą nenurodyta AB A veiklos, susijusios su šios įmonės atsisakymu įrengti elektros energijos apskaitos prietaisą Pareiškėjo sumontuotam šilumos siurbliui, apskundimo tvarka, įmonės veiklos priežiūrą vykdanči institucija ir kt.; pateikti kitą informaciją ir dokumentus, susijusius su Pareiškėjo 2014-02-17 skundo (šio rašto 4.3 punktas) nagrinėjimu ir atsakymo į jį pateikimu (įskaitant patį skundą su gavimo žyma); nurodyti, kokių veiksmų numato imtis Komisija, siekdama išspręsti Pareiškėjo keliamą problemą, susijusią su jo galimybe pasinaudoti lengvatiniu elektros energijos tarifu Pareiškėjo įrengtam šilumos siurbliui bei apskaitos prietaiso įrengimu, imtis atitinkamų veiksmų ir pateikti apie tai informaciją; ir t. t.;

5.3. Inspekcijos – nurodyti, ar Inspekcijoje buvo gauta ir nagrinėjama Pareiškėjo skundų dėl AB A atsisakymo šiuo metu (t. y. iki Vyriausybės patvirtins „šilumos siurblių [...] darbui skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, bei Komisijai patvirtinus lengvatinius tarifus) įrengti elektros energijos apskaitos prietaisus Pareiškėjo sumontuotam šilumos siurbliui (AB A 2014-01-02 raštas Nr. 51112-11, šio rašto 4.6 punktas); jeigu buvo – pateikti išsamius paaiškinimus dėl Inspekcijos priimtų sprendimų ir Pareiškėjo skundų nagrinėjimo bei atsakymų į juos dokumentus; pateikti išsamius paaiškinimus dėl Pareiškėjo nurodytų apskaitos prietaisų įrengimo, imtis priemonių asmens keliamai problemai (šio rašto 4.5 punktas) spręsti, prireikus atlikti AB A veiklos (atsisakymo) įvertinimą, pateikti visą informaciją (ir ją pagrindžiančius dokumentus) apie priimtus sprendimus ir taikytas priemones; pateikti kitą informaciją ir dokumentus, susijusius su Pareiškėjo skundų dėl atsisakymo įrengti elektros energijos apskaitos prietaisą jo sumontuotam šilumos siurbliui nagrinėjimu ir atsakymo į juos pateikimu (įskaitant pačius skundus su gavimo žymomis); pateikti motyvuotus paaiškinimus, kaip šiuo metu galima spręsti Pareiškėjo nurodytą problemą dėl elektros energijos apskaitos prietaiso įrengimo Pareiškėjo sumontuotam šilumos siurbliui, imtis priemonių nurodytai problemai spręsti ir pateikti apie tai informaciją; ir t. t.

6. Seimo kontrolierius Pareiškėją informavo, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsniu, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje, tačiau Seimo kontrolieriai netiria Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) veiklos, pareiškėjų skundų, adresuotų institucijoms (pareigūnams), pagrįstumo. Pareiškėjas taip pat informuotas, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 15 straipsniu, administracinių teismų kompetencijai priskirtinos bylos dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.271 straipsnis).

7. Inspekcija (VEI), atsakydama 2014-05-22 raštu Nr. 2R-1660, Seimo kontrolierių informavo:

7.1. „Pareiškėjo skundų dėl AB A atsisakymo šiuo metu (t. y. iki [...]) Vyriausybė patvirtins „šilumos siurblių“ [...] darbui skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas ir [...] Komisija patvirtins lengvatinius tarifus) įrengti elektros energijos apskaitos prietaisą sumontuotam šilumos siurbliui VEI negavo.“

7.2. „VEI nėra gavusi kitų Pareiškėjo skundų [...]“

7.3. „[...] Vyriausybė [...] patvirtino Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą (Aprašas) [...], kurio 48.2 punkte nurodoma, kad šilumos siurblių darbui suvartojamai energijai taikomi Komisijos nustatyti lengvatiniai tarifai. [...]Elektros energijos apskaitos prietaisai teisės aktų nustatyta tvarka įrengiami šilumos siurblių savininko lėšomis, suderinus su elektros tinklų operatoriumi. Įstatymo [Atsinaujinančių energetikos išteklių energijos įstatymo] 47 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad šilumos siurbliams ir jų įrengimui paramos schemos taikomos, jeigu šilumos siurbliai atitinka 2007 m. lapkričio 9 d. Europos Komisijos sprendimu 2007/742/EB, nustatančiu ekologinius kriterijus, taikomus suteikiant Bendrijos ekologinį ženklą elektra arba dujomis varomiems arba absorbciniams dujiniais šilumos siurbliams [...], nustatytus kriterijus.“

7.4. „Elektros energijos vartotojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklo reglamentuoja [...] energetikos ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 1-127 patvirtinti Elektros energijos gamintojų ir vartotojų elektros energijos įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarkos aprašas (toliau – Prijungimo aprašas) [...]. Elektros energijos vartotojas, norėdamas įrengti elektros energijos apskaitos prietaisą, skirtą šilumos siurblio suvartotai energijai apskaityti [...] turi kreiptis į elektros tinklų operatorių dėl prijungimo sąlygų [...] gavimo. [...] operatorius parengia prijungimo sąlygas [...] ir prijungimo paslaugos sutarties projektą bei pateikia jį pasirašyti vartotojui. Vartotojas, vadovaudamasis [...] išduotomis prijungimo sąlygomis, atlieka jam priklausančius vidaus elektros instaliacijos ir kitus elektros įrenginių montavimo darbus, parengia techninius dokumentus [...]. Vartotojui, įvykdžiusiam [...] sąlygas, operatorius privalo įrengti komercinį elektros energijos apskaitos prietaisą, skirtą šilumos siurblio sunaudotai elektros energijai apskaityti.“

7.5. „[...] Aprašo 50 punkte nurodyta, kad asmuo, pasinaudojęs Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniais šilumos siurbliams įrengti, netenka galimybės naudotis Aprašo 48.2 punkte nurodyta skatinimo priemone.“

8. Energetikos ministerija (Ministerija), atsakydama 2014-05-28 raštu Nr. (8.1-10)3-1709, Seimo kontrolierių informavo:

8.1. „[...] Ministerija nėra patvirtinusi atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programų. [...] skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, kiek jų nereglamentuoja [...] įstatymai, [...] nustato Vyriausybė.“

8.2. „[...] Vyriausybė 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827 patvirtino [...] Aprašą, kurio 48.1 punkte nustatoma šilumos siurblių [...] naudojimo skatinimo tvarka. [...] šilumos siurblių naudojimas skatinamas taikant [...] Komisijos nustatytus šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus. [...] Elektros energijos apskaitos prietaisai teisės aktų nustatyta tvarka įrengiami šilumos siurblio savininko lėšomis, suderinus su elektros tinklų operatoriumi. Komisijos nustatyti lengvatiniai tarifai elektros tinklų operatorių teikiami elektros energijos persiuntimo paslaugai netaikomi.“

8.3. „Vadovaujantis Aprašo 49 punkto nuostatomis, elektros energijos tiekėjams, taikantiems šilumos siurblių darbui suvartojamos energijos lengvatinius tarifus [...] patirtos sąnaudos kompensuojamos iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių per 30 dienų nuo kiekvieno kalendorinio mėnesio pabaigos.“

8.4. „Ministerija, atsakydama į X 2014 m. sausio 21 raštą [...], nurodė, kad Ministerija rengia [...] Programą, kuri bus pateikta [...] Vyriausybei 2014 m. I ketvirtį. [...] yra parengtas ir 2014 m. kovo 25 d. [...] Seimo teisės aktų informacinė sistemos Projektų registravimo posistemoje paskelbtas Vyriausybės Nutarimo [...] projektas (Nr. 14-3509) [...]. Kai [...] Vyriausybė patvirtins [...] programą ir bus parengta nauja [...] programai skirtų lėšų naudojimo tvarka, bus rengiami ir teikiami tvirtinti atitinkamų teisės aktų projektai.“

8.5. „Ministerija šiuo metu analizuoja ir vertina suinteresuotų institucijų pastabas Nutarimo projektui ir artimiausiu metu pateiks patikslintą Nutarimo projektą.“

8.6. Prie rašto pridėta:

8.6.1. Pareiškėjo 2014-01-21 prašymas (šios pažymos 4.1 punktą);

8.6.2. Ministerijos 2014-02-12 raštas Nr. (8.3-10)3-483 (šios pažymos 4.2 punktą).

9. Komisija, atsakydama 2014-05-30 raštu Nr. R2-1467, Seimo kontrolierių informavo:

9.1. „[...] skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, kiek jų nereglamentuoja [...] įstatymai, vadovaudamasi Įstatymo reikalavimais nustato [...] Vyriausybė [...]. [...] Įstatyme Šilumos siurblių naudojimo skatinimo priemonių taikymo tvarka ir sąlygos nėra reglamentuojamos. Įstatymas nenurodo, kokiomis lėšomis turėtų būti finansuojamas Komisijos nustatytas lengvatinis tarifas. Atsižvelgdama į tai, Komisija [...] Ministerijai 2011 m. spalio 17 d. raštu Nr. R2-2018 (pridedama) pateikė pasiūlymus dėl Įstatymo pakeitimo bei 2011 m. lapkričio 30 d. raštu Nr. R2-2428 [...] pateikė pastabas ir pasiūlymus dėl Vyriausybės nutarimo „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projekto. Raštuose buvo pabrėžiama ir akcentuojama problematika, susijusi su Šilumos siurblių skatinimu, įskaitant ir tai, jog Įstatyme nėra numatytas fondas, iš kurio galėtų būti finansuojamas lengvatinis tarifas, todėl nėra galimybės apskaičiuoti, koks turėtų būti lengvatinis tarifas.

9.2. „[...] Vyriausybė [...] patvirtino Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas), kuris nustato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo Lietuvos Respublikoje energijai gaminti paramos schemą sudarančių skatinimo priemonių taikymo bendruosius kriterijus, reikalavimus, tvarką ir sąlygas. [...] .“

9.3. „[...] Aprašo 49 punktą (redakcija, galiojusi iki 2014 m. sausio 1 d.) numatė, kad elektros energijos tiekėjams, taikantiems šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus, patirtos sąnaudos kompensuojamos nacionalinės ir (ar) savivaldybių atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programų lėšomis, kurių naudojimo tvarką nustato atsakingos institucijos. Nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigalioję Aprašo 46 ir 49 punktų pakeitimai numato, kad patirtos sąnaudos kompensuojamos iš [...] Programos finansavimo šaltinių per 30 dienų nuo kiekvieno kalendorinio mėnesio pabaigos. Elektros energijos tiekėjo patirtos sąnaudos kompensuojamos atsakingų institucijų nustatyta [...] Programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka.“

9.4. „Atsižvelgiant į šias Aprašo nuostatas, tam, kad Komisija galėtų patvirtinti lengvatinius tarifus, turi būti patvirtinti šie dokumentai – Nacionalinė atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programa bei Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka. [...] iki šiol nėra patvirtinta nei [...] Programa, nei [...] Programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka, o nesant šių dokumentų ir nežinant, kiek būtų skirta lėšų lengvatiniam tarifui taikyti, Komisija neturi pagrįstų duomenų, kokio dydžio lengvatinis tarifas turėtų būti nustatytas.“

9.5. „Komisija 2013 m. liepos 25 d. raštu Nr. R2-2263 ir 2014 m. kovo 7 d. raštu Nr. R2-719 [...] kreipėsi į Energetikos ministeriją, [...] su prašymu pateikti informaciją, ar ir kada yra numatoma patvirtinti [...] Programos lėšų naudojimo tvarką, skirtą reglamentuoti sąnaudų, patirtų taikant šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus, kompensavimo tvarką.“

9.6. Komisija, siekdama nustatyti elektros energijos, suvartojamos Šilumos siurblių darbui, lengvatinius tarifus, nuo pat Įstatymo įsigaliojimo Energetikos ministerijai teikė pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo pakeitimo, dėl Aprašo projekto bei kreipėsi į Energetikos ministeriją dėl informacijos suteikimo. Komisija raštuose nuolat pabrėždavo ir akcentuodavo problematiką, susijusią su lengvatinių elektros energijos tarifų Šilumos siurbliams nustatymu. Teisės aktai nenumato jokių kitokių alternatyvų Komisijai nustatant lengvatinius elektros energijos tarifus Šilumos siurbliams, todėl lengvatinius elektros energijos tarifus Šilumos siurbliams Komisija nustatys tik tuomet, kai Vyriausybė patvirtins lėšų šaltinių apimtį (paramos fondą), skirtą lengvatiniams tarifams Šilumos siurblių darbui kompensuoti bei Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programą ir Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarką.“

9.7. „Komisijai neturint pagrįstų duomenų dėl paramos dydžio ir jos taikymo tvarkos, nėra galimybės nustatyti, kokio dydžio turėtų būti lengvatinis tarifas. Atsižvelgdama į tai, Komisija pažymi, kad lengvatinio tarifo dydžio nustatymas, taikymas ir (ar) patirtų išlaidų kompensavimas yra tiesiogiai susijęs su minėtų dokumentų patvirtinimu.“

9.8. „[...] Šilumos siurblių vartotojai gali pasinaudoti kita Įstatyme numatyta paramos forma. Pagal Įstatymo 26 straipsnį, investicijos į šilumos siurblius, atitinkančius Įstatymo 47 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, ir investicijos, būtinos šiems siurbliams įrengti, skatinamos Įstatymo aštuntajame skirsnyje nustatyta tvarka. Taigi, Įstatyme yra numatytos dvi paramos schemos Šilumos siurbliams – lengvatinis elektros energijos tarifas arba parama Šilumos siurblių įrengimo investicijai. Asmuo, pasinaudojęs viena iš aukščiau nurodytų skatinimo priemonių, netenka galimybės naudotis kita skatinimo priemone. Abi paramos schemos negali būti taikomos tuo pačiu metu, t. y. asmuo gali pasinaudoti arba lengvatiniu elektros energijos tarifu, arba parama Šilumos siurblių įrengimo investicijai.“

9.9. „Komisija 2014 m. sausio 31 d. gavo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos raštą Nr. (10-5)-D8-795 (pridedama), kuriame nurodoma, jog, [...] pagal Klimato kaitos specialiosios programos 2013 m. lėšų naudojimo sąmatą detalizuojančio plano priemonę (1.2.2 punktas) „Atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo, biokuro, geoterminės energijos ar kt.) panaudojimas individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose“ buvo numatyta parama įrangai, gaminančiai energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, individualiuose namuose įdiegti, iš jų ir Šilumos siurbliams įdiegti. Pagal šią priemonę 67 pareiškėjams buvo skiriama nuo 8 iki 10 tūkst. parama, o tai sudaro iki 30 proc. visos tinkamų finansuoti išlaidų sumos. [...] 2014 m. gegužės 12 d. paskelbtas kvietimas fiziniams asmenims teikti projektų registracijos formas dėl atsinaujinančių energijos šaltinių panaudojimo individualiuose namuose, iš jų ir šilumos siurbliams įdiegti.“

9.10. „Komisija 2014 m. vasario 17 d. gavo Pareiškėjo raštą Nr. R3-95 (toliau – Prašymas) [...]. [...] vartotojų ir energetikos įmonių skundai ir ginčai Komisijoje nagrinėjami

vadovaujantis Išankstinės privalomos skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarkos aprašu, patvirtintu Komisijos 2011 m. balandžio 14 d. nutarimu Nr. O3-75 „Dėl ginčų sprendimo ne teisme tvarkos aprašo“ (toliau – Skundų ir ginčų aprašas). Pagal Skundų ir ginčų aprašo 8.7 punktą, skundu yra laikomas rašytinis buitinio vartotojo ar vartotojo kreipimasis į Komisiją, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti bei išspręsti vartojimo ginčą. [...] Pareiškėjas Prašyme nenurodė, jog tarp Pareiškėjo ir AB A yra kilęs konkretus konfliktas dėl apskaitos prietaiso įrengimo. Pareiškėjas, be prašymo pateikti Komisijos nuomonę, taip pat nenurodė bei nesuformulavo jokių konkrečių ir aiškių reikalavimų, susijusių su AB A veiksmais. Atsižvelgiant į Pareiškėjo pateikto rašto turinį, darytina išvada, jog Pareiškėjas Komisijai pateikė ne skundą, bet prašymą su konkrečiais ir labai aiškiai suformuluotais klausimais.“

9.11. „Komisija 2014 m. kovo 3 d. raštu Nr. R2-665 (toliau – Atsakymas) [...] pateikė specialistų nuomonę, kad elektros tinklų operatorius šilumos siurblių savininko lėšomis, turėtų įrengti apskaitos prietaisus, nepriklausomai nuo to, ar Vyriausybė ir Komisija yra priėmusi atitinkamus teisės aktus. Atsakyme buvo išsamiai atsakyta į visus Pareiškėjo pateiktus klausimus. Pažymėtina, kad Atsakymo kopija buvo pateikta ir AB A, taigi AB A taip pat buvo informuota apie Pareiškėjui pateiktą Atsakymą ir Komisijos specialistų nuomonę dėl apskaitos prietaisų įrengimo.“

9.12. „Vyriausybei patvirtinus lėšų šaltinių apimtį (paramos fondą), skirtą lengvatiniams tarifams Šilumos siurblių darbui, kompensuoti, t. y. [...] Programą ir [...] Programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarką, Komisija parengs lengvatinių tarifų Šilumos siurblių darbui nustatymo metodiką ir nustatys lengvatinius tarifus.“

9.13. „[...] teisės aktų nuostatos, susijusios su apskaitos prietaiso įrengimu Šilumos siurbliui, yra aiškios ir tikslios.“

9.14. Prie rašto pridėta:

9.14.1. Komisijos 2011-10-17 raštas Nr. R2-2018 Energetikos ministerijai, kuriuo pateikiami pasiūlymai dėl Įstatymo tobulinimo, sprendžiant paramos šilumos siurbliams reglamentavimo problemas, įskaitant lengvatinių tarifų nustatymą ir taikymą;

9.14.2. Komisijos 2011-11-30 raštas Nr. R2-2428 Energetikos ministerijai, kuriuo pateikiami pasiūlymai ir pastabos dėl Vyriausybės nutarimo „Dėl atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projekto;

9.14.3. Komisijos 2013-07-25 raštas Nr. R2-2263 Energetikos ministerijai, kuriuo prašoma informuoti „ar ir kada yra numatoma patvirtinti Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos lėšų naudojimo tvarką, skirtą reglamentuoti sąnaudų, patirtų taikant šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus, kompensavimo tvarką“, nurodoma, kad „nesant paramos fondo, [...], nesant šių tvarkų ir programų ir nežinant, kiek būtų skirta lėšų šio lengvatinio tarifo taikymui, [Komisija] neturi pagrįstų duomenų, kokio dydžio turėtų būti nustatytas lengvatinis tarifas“;

9.14.4. Komisijos 2014-03-07 raštas Nr. R2-719 Energetikos ministerijai, kuriuo pakartotinai prašoma kuo skubiau pateikti informaciją: „ar ir kada yra numatoma patvirtinti Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programos lėšų naudojimo tvarką, skirtą reglamentuoti sąnaudų, patirtų taikant šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus, kompensavimo tvarką“;

9.14.5. Energetikos ministerijos 2014-04-24 raštas Nr. (8.2-10)-3-1307 Komisijai, kuriuo informuojama, kad Programos lėšų naudojimo tvarka bus nustatyta Vyriausybei patvirtinus Programą, Programos projektas yra parengtas ir paskelbtas teisės aktų projektų posistemoje (Nr. 14-3509);

9.14.6. Aplinkos ministerijos 2014-01-31 raštas Nr. (10-5)-D8-795, kuriuo informuojama apie Klimato kaitos specialiosios programos lėšomis teikiamą paramą šilumos siurbliams

individualiuose gyvenamosios paskirties pastatuose;

9.14.7. Pareiškėjo 2014-02-17 prašymas Nr. R3-95 Komisijai (šios pažymos 4.3 punktas);

9.14.8. Komisijos 2014-03-03 raštas Nr. R2-665, adresuotas Pareiškėjui ir AB A (šios pažymos 4.4 punktas);

9.14.9. Pareiškėjo 2014-01-21 prašymas Energetikos ministerijai (šios pažymos 4.1 punktas);

9.14.10. Energetikos ministerijos 2014-02-12 raštas Nr. (8.3-10)3-483 (šios pažymos 4.2 punktas);

9.14.11. Pareiškėjo 2013-11-21 prašymas AB A (šios pažymos 4.5 punktas);

9.14.12. AB A 2014-01-02 raštas Nr. 51112-11 (šios pažymos 4.6 punktas).

Skundo tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

10. Lietuvos Respublikos įstatymai ir Vyriausybės nutarimai:

10.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

2 straipsnis – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.“

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.“

13 straipsnis – „1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ar laisvės.“

10.2. *Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme* (Įstatymas) nurodyta:

3 straipsnis – „2. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas skatinamas taikant nustatytą paramos schemą, kurią sudaro viena ar kelios skatinimo priemonės. Skatinimo priemonėmis yra laikoma: [...] 3) atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių įrenginių prijungimo prie energetikos tinklų ar sistemų išlaidų kompensavimas; [...] 9) parama investicijoms į atsinaujinančius energijos išteklius naudojančias technologijas; 10) kitos įstatymų nustatytos lengvatos. [...] 4. Skatinimo priemonių taikymo tvarką ir sąlygas, kiek jų nereglamentuoja šis ir (ar) kiti įstatymai, vadovaudamasi šio įstatymo reikalavimais, nustato Vyriausybė.“

5 straipsnis – „1. Vyriausybė: [...] 2) vadovaudamasi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, tvirtina Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programą; 3) tvirtina Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos tarpinstitucinį veiklos planą; [...]. 2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija: 1) tvirtina atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programas, vadovaudamasi objektyviais ir nediskriminaciniais principais; [...]“

6 straipsnis – „Energetikos ministerija: 1) teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoja [...] geoterminės, [...] energijos, [...] naudojimo energijai gaminti plėtros ir skatinimo priemonių įgyvendinimą, atlieka jų įgyvendinimo stebėseną ir užtikrina valstybinę priežiūrą ir kontrolę; [...] 3) rengia Nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planą; [...]“

11 straipsnis – „Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija: [...] 3) nustato elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių (turinčių į kompresorių patenkančios elektros energijos apskaitą) darbui, lengvatinius tarifus; [...]“

26 *straipsnis* – „Investicijos į šilumos siurblius, atitinkančius šio įstatymo 47 straipsnio 3 dalyje nustatytus reikalavimus, ir investicijos, būtinos šiems siurbliams įrengti, skatinamos šio įstatymo aštuntajame skirsnyje nustatyta tvarka. Pasinaudojus šia paramos forma, netenkama galimybės naudotis skatinimo priemone, nurodyta šio įstatymo 11 straipsnio 3 punkte.“

41 *straipsnis* – „Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniai: 1) valstybės biudžeto asignavimai; 2) klimato kaitos specialiosios programos lėšos, kaip numatyta Klimato kaitos valdymo finansinių instrumentų įstatyme; 3) Europos Sąjungos paramos lėšos; 4) savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų bei užsienio valstybių lėšos, skirtos atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtrai; 5) kitos lėšos, gautos Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.“

42 *straipsnis* – „1. Nacionalinei atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programai įgyvendinti skirtos finansavimo lėšos naudojamos Vyriausybės nustatyta tvarka. 2. Nacionalinėje atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programoje gali būti numatytos šios įgyvendinimo priemonės: [...]; 7) geoterminės energijos naudojimo energijai gaminti projektai; [...].“

47 *straipsnis* – „3. Šilumos siurbliams ir jų įrengimui paramos schemos taikomos, jeigu šilumos siurbliai atitinka 2007 m. lapkričio 9 d. Europos Komisijos sprendimu 2007/742/EB, nustatančiu ekologinius kriterijus, taikomus suteikiant Bendrijos ekologinį ženklą elektra arba dujomis varomiems arba absorbciniams dujiniam šilumos siurbliams (OL 2007 L 301, p. 14), nustatytus kriterijus.“

64 *straipsnis* – „1. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija išankstine neprivaloma skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus dėl elektros tinklų operatorių, šilumos tiekėjų ir dujų sistemų operatorių veiksmų ar neveikimo, kreipiantis dėl šių asmenų įrenginių prijungimo prie atitinkamų tinklų ar sistemų, prijungiant įrenginius, priimant pagamintą energiją į energetikos tinklus ar sistemas ir (ar) vykdant kitas šio įstatymo nustatytas pareigas, susijusias su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu energijai gaminti. 2. Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai pateikti skundai nagrinėjami Energetikos įstatyme nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

64 *straipsnis* – „2. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos, savivaldybės, kiti asmenys, nurodyti šiame įstatyme, ne vėliau kaip iki 2011 m. liepos 1 d. parengia ir patvirtina šio įstatymo, išskyrus 45 ir 58–62 straipsnius, įgyvendinamuosius teisės aktus ir suderina kitus susijusius teisės aktus. 3. Šio įstatymo 45, 58–62 straipsnių nuostatomis įgyvendinti reikalingi teisės aktai parengiami ir patvirtinami bei kiti susiję teisės aktai suderinami iki 2012 m. gruodžio 31 d.“

65 *straipsnis* – „2. Šio įstatymo 3, 16, 17, 19, 23, 24, 25, 32, 36, 39, 41, 44, 48, 49 ir 50 straipsniai įsigalioja 2011 m. gruodžio 31 d.“

10.3. *Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 5, 12, 13, 36, 40, 41, 42, 57 ir 58 straipsnių pakeitimo įstatyme* (2013 m. liepos 2 d., Nr. XII-494; įsigaliojo 2013-07-20) nurodyta:

10 *straipsnis* – „1. Šio įstatymo 6 straipsnis [41 straipsnio pakeitimas] įsigalioja 2014 m. sausio 1 d. 2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo pagal kompetenciją priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.“

10.4. *Energetikos įstatyme* nurodyta:

8 *straipsnis* – „9. Komisija atlieka šias funkcijas: [...]; 20) skiria šio įstatymo 36 straipsnyje nustatytas sankcijas; 21) pagal kompetenciją taiko Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse nustatytas poveikio priemones už administracinius teisės pažeidimus; 22) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.“

34 *straipsnis* – „2. Valstybinė energetikos inspekcija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos objektų, įrenginių ir apskaitos priemonių gedimų, eksploatavimo, energijos kokybės

reikalavimų, energijos apskaitos ir apmokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, avarių, energijos tiekimo nutraukimo, sustabdymo ar ribojimo. 3. Komisija išankstine privaloma skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, dėl teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, dėl prisijungimo, energijos ir energijos išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo; [...].“

10.5. *Viešojo administravimo įstatyme* nurodyta:

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujami šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 4) *nepiktnaudžiavimo valdžia*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; [...]; 7) *subsidiarumo*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi“;

10.6. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* (toliau vadinama – Teisės gauti informaciją įstatymas) nurodyta:

4 *straipsnis* – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) informacijos išsamumo, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; [...] 5) pagalbos, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją.“

10.7. *Administracinių bylų teisenos įstatyme* nurodyta:

15 *straipsnis* – „1. Administraciniai teismai sprendžia bylas dėl: [...] 3) žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Civilinio kodekso 6.271 straipsnis); [...].“

10.8. *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse*, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, nurodyta:

„6. Nagrinėdami asmenų prašymus, valstybės tarnautojai privalo vadovautis pagarbos žmogaus teisėms, teisingumo, sąžiningumo ir protingumo, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, tarnybinės pagalbos, efektyvumo, subsidiarumo ir „vieno langelio“ principais, o teikdami asmenims informaciją – Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme [...] nustatytais informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo, objektyvumo ir pagalbos principais.“

„30. Asmenų prašymai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo jų gavimo institucijoje.“

„41. Atsakymai į prašymą parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: [...] 41.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsakymo tai padaryti priežastys; [...] 41.4. į kreipimąsi, kuriame išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos

pagerejimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, informuojama apie valstybės tarnautojų piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkretaus asmens teisėtų interesų ir teisių pažeidimu, ar kitokį asmens kreipimąsi atsakoma laisvos formos raštu.“

10.9. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. spalio 19 d. nutarime Nr. 1217 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą“* nurodyta:

„1. Įgalioti Energetikos ministeriją: [...]; 1.12. pagal kompetenciją rengti ir, suderinus su kitomis kompetentingomis institucijomis, tvirtinti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo programas; [...].“

10.10. *Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatuose*, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 86, nustatyta:

„5. Svarbiausieji Energetikos ministerijos veiklos tikslai, siekiant užtikrinti Lietuvos energetinio ūkio plėtrą, gyventojų gerovės kilimą [...], yra: [...]; 5.3. formuoti valstybės politiką [...] atsinaujinančių energijos išteklių, elektros ir šilumos, energijos vartojimo efektyvumo srityse ir užtikrinti šios politikos įgyvendinimą; [...].“

„6. Energetikos ministerija, [...] atlieka šias funkcijas: [...]; 6.3.1. formuoja ir užtikrina valstybės politikos įgyvendinimą energijos vartotojų teisių apsaugos srityje; [...] 6.3.2. rengia ir tobulina teisės aktus, užtikrinančius patikimą energijos ir jos išteklių tiekimą, energetikos objektų ir įrenginių techninę saugą, efektyvų energijos ir jos išteklių naudojimą; [...] 6.3.7. pagal kompetenciją rengia [...] vietinių ir atsinaujinančių energijos išteklių vartojimą skatinančias programas ir kitus teisės aktus, užtikrina jų įgyvendinimą; [...].“

10.11. *Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatuose*, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 13 d. nutarimo Nr. 696 redakcija), nustatyta:

„9. Komisijos veiklos tikslai – pagal kompetenciją atlikti veiklos šilumos, [...] energetikos [...] sektoriuose valstybinio reguliavimo funkcijas, užtikrinti reguliuojamosios šilumos, [...] energetikos [...] veiklos vykdymo ir energetikos [...] įmonių ir vartotojų teisių ir pareigų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę [...].“

„10. [...] Komisija atlieka šias funkcijas: [...] 10.19. prižiūri [...], buitiniams vartotojams taikomas kainas [...], įmokas už priežiūros paslaugas ir šių paslaugų teikimą; [...]; 10.36. pagal kompetenciją vykdo energijos vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos valstybinę priežiūrą; [...] 10.38. išankstine skundų ir ginčų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja vartotojų ir energetikos įmonių skundus ir ginčus dėl energetikos įmonių veiklos ar neveikimo tiekiant, skirstant, perduodant, laikant energiją, teisės energetikos įmonėms pasinaudoti tinklais ir sistemomis nesuteikimo, prisijungimo, energijos ir išteklių tiekimo srautų balansavimo, kainų ir tarifų taikymo, atliekant Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatytas pareigas, susijusias su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu energijai gaminti, energijos išteklių biržos dalyvių ir kitų asmenų skundus bei ginčus dėl energijos išteklių biržos administravimo, organizavimo ir kitos licencijuojamos energijos išteklių biržos operatoriaus veiklos, taip pat vandens tiekėjų ir abonentų ginčus dėl geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo kainų ir tarifų; [...].“

10.12. *Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos apraše* (Aprašas), patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. 827, nurodyta:

„4. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir Apraše nustatyta tvarka ir sąlygomis skatinamas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas: [...]; 4.3. šilumos ir vėsumos energijai gaminti – šilumos ir vėsumos gamybos įrenginiuose, kuriuose naudojami Aprašo 4.1 punkte nurodyti atsinaujinantys energijos ištekliai, taip pat teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis naudojant šilumos siurblius; [...].“

„5. Skatinimo priemonės, kurių taikymas nereglamentuojamas Apraše, taikomos Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, kituose įstatymuose ir (ar) jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.“

„48. Šilumos siurblių, atitinkančių Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir (ar) jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus, naudojimas skatinamas: 48.1. iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių [...] Įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis; 48.2. taikant Komisijos nustatytus šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus. Šie lengvatiniai tarifai taikomi pagal elektros energijos apskaitos prietaisus apskaičiuotam ir elektros tinklų operatoriui teisės aktų nustatyta tvarka deklaruotam elektros energijos kiekiui, suvartotam tik šilumos siurblių darbui užtikrinti. Elektros energijos apskaitos prietaisai teisės aktų nustatyta tvarka įrengiami šilumos siurblių savininko lėšomis, suderinus su elektros tinklų operatoriumi. Komisijos nustatyti lengvatiniai tarifai elektros tinklų operatorių teikiamai elektros energijos persiuntimo paslaugai netaikomi.“

„49. Elektros energijos tiekėjams, taikantiems šilumos siurblių darbui suvartojamos elektros energijos lengvatinius tarifus, kaip nurodyta Aprašo 48.2 punkte, patirtos sąnaudos kompensuojamos iš Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių per 30 dienų nuo kiekvieno kalendorinio mėnesio pabaigos. Elektros energijos tiekėjui kompensuojamos sąnaudos apskaičiuojamos kaip skirtumas tarp elektros energijos tiekėjo vartotojams parduotos elektros energijos kainos ir nustatyto lengvatinio tarifo, taikomo šilumos siurblių darbui užtikrinti, šį skirtumą padauginus iš tiekėjo parduotos elektros energijos kiekio. Elektros energijos tiekėjo patirtos sąnaudos kompensuojamos atsakingų institucijų nustatyta Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarka.“

„50. Asmuo, pasinaudojęs Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos finansavimo šaltiniais šilumos siurbliams įrengti, netenka galimybės naudotis Aprašo 48.2 punkte nurodyta skatinimo priemone.“

„59. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir Apraše nurodytos skatinimo priemonės vienkartinės, tai yra – gamintojas neturi teisės pakartotinai kreiptis dėl skatinimo priemonių suteikimo, nurodydamas tą patį atsinaujinančius energijos išteklius naudojančią energetikos įrenginį ar objektą, pasibaigus skatinimo laikotarpiui.“

„64. Ar tinkamai vykdomi Apraše nustatyti reikalavimai, draudžiantys naudotis dviguba paramos schema arba atskiromis skatinimo priemonėmis, prižiūri Energetikos ministerija, pagal kompetenciją bendradarbiaudama su Komisija ir kitomis kompetentingomis valstybės ir (ar) savivaldybių institucijomis. Šiuo tikslu informacija apie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimą ir skatinimo priemonių taikymą skelbiama ir (ar) šia informacija valstybės ir savivaldybių institucijos keičiasi, kaip nurodyta Aprašo 58 ir 63 punktuose.“

11. Kiti teisės aktai:

11.1. *Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos nuostatuose*, patvirtintuose Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. kovo 15 d. įsakymu Nr. 1-63 (2013 m. rugsėjo 24 d. įsakymo Nr. 1-188 redakcija), nustatyta:

„10. Inspekcija, [...] vykdo šias funkcijas: [...]; 10.4. nustatyta tvarka kontroliuoja [...] energetikos įrenginių techninę saugą, eksploatavimą [...]; 10.9. atlieka galutiniams energijos

virtotojams teikiamos informacijos kontrolę; [...] 10.11. išankstine skundų nagrinėjimo ne teisme tvarka nagrinėja skundus dėl energetikos objektų, įrenginių [...] eksploataavimo, [...] energijos apskaitos ir mokėjimo už suvartotą energiją pažeidimų, [...] šilumos ir karšto vandens sistemų prižiūrėtojo veiklos ar neveikimo; 10.12. pagal kompetenciją išankstine neteismine skundų nagrinėjimo tvarka sprendžia iškilusius ginčus tarp klausėjo ir teikėjo dėl paklausimo aiškumo ar pagrįstumo arba pateiktos informacijos atitikties paklausimui; [...].“

Tyrimo išvados

12. Pareiškėjas skundžia Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (Komisija), Energetikos ministerijos pareigūnų veiklą (neveikimą), vykdamą Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymu (toliau vadinama – Įstatymas) joms pavestas funkcijas, susijusias su elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių darbui, lengvatinių tarifų nustatymu.

13. Tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas 2014-01-21 kreipėsi į Energetikos ministeriją, 2014-02-17 kreipėsi į Komisiją (šios pažymos 4.1, 4.3 punktai). Įvertinus Pareiškėjo prašymų Ministerijai ir Komisijai turinį, nustatyta, kad Pareiškėjas kreipėsi dėl informacijos apie institucijų veiklą, AB A veiklos Pareiškėjas neskundė. Energetikos ministerija Pareiškėjui atsakė 2014-02-12 raštu Nr. (8.3-10)3-483. Komisija Pareiškėjui atsakė 2014-0303 raštu Nr. R2-665.

14. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, nagrinėdamos asmenų prašymus, privalo vadovautis Viešojo administravimo įstatyme (šios pažymos 10.5 punktas) įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, tarnybinės pagalbos, efektyvumo, subsidiarumo ir „vieno langelio“ principais, o teikdami asmenims informaciją – Teisės gauti informaciją įstatyme (šios pažymos 10.6 punktas) nustatytais informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo, objektyvumo ir pagalbos principais.

Įvertinus tyrimo metu gautus dokumentus ir informaciją, nustatyta, kad Ministerija ir Komisija pateikė informaciją, atitinkančią Pareiškėjo prašymų turinį, Ministerijos ir Komisijos atsakymai Pareiškėjui pateikti nepažeidžiant teisės aktuose nustatytų prašymų nagrinėjimo terminų (šios pažymos 10.8 punktas). Pažymėtina, kad Energetikos ministerija, vadovaudamasi pagalbos principu, atsakyme Pareiškėjui nurodė, kad yra galimybė pasinaudoti kitais skatinimo būdais, t. y. Klimato kaitos specialiosios programos lėšomis teikiama parama investicijoms šilumos siurblių įrengimui. Iš išdėstyto darytina išvada, kad minėtos institucijos neatliko veiksmų (nepriėmė sprendimų), sudarančių pagrindą spręsti, jog buvo netinkamai išnagrinėti Pareiškėjo skundai, pažeista skundų nagrinėjimo tvarka ar principai, arba buvo pažeistos Pareiškėjo teisės, įskaitant teisę gauti informaciją, vadinasi nėra pagrindo teigti, jog nagrinėjamu atveju buvo pažeistos Pareiškėjo teisės.

15. Įvertinus tyrimo metu gautą informaciją bei teisinį reglamentavimą, nustatyta, kad:

15.1. Įstatymo 3 straipsnis nustato atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimo priemones, kurioms priskiriamos Įstatyme numatytos lengvatos (įskaitant lengvatinius elektros energijos tarifus). Įstatymo 41 straipsnyje nustatyti atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros finansavimo šaltiniai. Įstatymas numatė, kad Įstatymo 3 ir 41 straipsniai įsigalioja 2011-12-31. Įstatymas įpareigojo Vyriausybę ir kitas Įstatyme nurodytas institucijas iki 2011-07-01 priimti Įstatymo įgyvendinančius teisės aktus. (Įstatymo 66, 67 straipsniai).

15.2. Lietuvos Respublikos Seimas 2013-07-02 priėmė Pakeitimo įstatymą, kurio 6 straipsniu buvo pakeistas Įstatymo 41 straipsnis ir naujai reglamentuoti Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos (Programos) finansavimo šaltiniai. Minėtosios

naujos Įstatymo nuostatos įsigaliojo nuo 2014-01-01. Vyriausybė įpareigota per 6 mėnesius priimti būtinus Įstatymo įgyvendinančius teisės aktus.

15.3. Programa yra strateginis dokumentas, susijęs ne tik su Komisijos, Energetikos ministerijos, bet ir kitų valstybės institucijų veiklos sritimis, todėl Įstatymas įpareigojo Vyriausybę (Įstatymo 3 straipsnio 4 dalis, 66 straipsnis) priimti atitinkamus teisės aktus, skirtus atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo plėtros ir skatinimo priemonių įgyvendinimui, patvirtinti Programą ir nustatyti Programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarką. Energetikos ministerija yra įgaliota teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis pagal kompetenciją koordinuoti geoterminės energijos naudojimo energijai gaminti plėtros ir skatinimo priemonių įgyvendinimą, pagal kompetenciją rengti teisės aktų projektus, teikti juos Vyriausybei (šios pažymos 10.2, 10.10 punktai).

15.4. Atsižvelgus į tai, kad Įstatymo ir jo pakeitimų nuostatos, susijusios su Programos finansavimo šaltiniais, įsigaliojo nuo 2014-01-01, į tai, kad Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos Projektų posistemėje 2014 m. kovo 25 d. yra paskelbtas Energetikos ministerijos parengtas ir pateiktas suinteresuotoms institucijoms bei visuomenei derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Nacionalinės atsinaujinančių energijos išteklių plėtros programos patvirtinimo“ projektas, todėl laikytini nepagrįstais Pareiškėjo teiginiai dėl Energetikos ministerijos neveikimo, delsus tinkamai įgyvendinti Įstatymo nuostatas.

15.5. Įstatymo 11 straipsnyje yra nustatyta Komisijos kompetencija, o konkretūs įpareigojimai institucijoms yra nustatyti Įstatymo 66 straipsnyje. Komisija pagal savo kompetenciją ne vieną kartą yra teikusi Energetikos ministerijai pasiūlymus dėl Įstatymo įgyvendinančių teisės aktų (šios pažymos 4.4.5, 9.1, 9.5, 9.14.1 – 9.14.4 punktai). Atkreiptinas dėmesys, kad nežinant, kiek bus skirta lėšų lengvatiniam tarifui taikyti, nėra galimybės nustatyti, kokio dydžio turėtų būti lengvatinis tarifas, todėl laikytini pagrįstais Komisijos teiginiai, kad lengvatiniai tarifai gali būti nustatyti tik tuomet, kai Vyriausybė patvirtins lėšų šaltinių apimtį (paramos fondą), skirtą lengvatiniams tarifams Šilumos siurblių darbui kompensuoti bei Nacionalinę atsinaujinančių energijos išteklių plėtros finansavimo programą (Programą) ir Programos finansavimo šaltinių naudojimo tvarką. Darytina išvada, kad Pareiškėjo skundžiama Komisijos veikla (neveikimas) iš esmės yra sąlygota kitos valstybės institucijos – Vyriausybės veiklos.

16. Apibendrinus tai, kad išdėstyta, atsižvelgus į Pareiškėjo teiginius „nesugebėjimas laiku ir tinkamai vykdyti Įstatymu pavestų funkcijų traktuotinas kaip Konstitucijos [...], nustatančios, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė vykdo įstatymus, pažeidimas“ (šios pažymos 2.2 punktas), „Energetikos ministerijos ir visos Vyriausybės nesugebėjimas laiku ir tinkamai vykdyti Įstatymo nuostatų [...]“, „Vyriausybei toliau delsiant įgyvendinti Įstatymo reikalavimus [...]“ (šios pažymos 4.1.1 punktas), darytina išvada, kad Pareiškėjas iš esmės skundžia Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) veiklą (neveikimą).

Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi, numatančia, kad Seimo kontrolieriai netiria Vyriausybės (kaip kolegialios institucijos) veiklos, Seimo kontrolierius šioje pažymoje dėl Vyriausybės veiklos, susijusios su Įstatymo įgyvendinančiųjų teisės aktų priėmimu, nepasisako.

17. Seimo kontrolierių įstatymo 13 straipsnyje numatyta, kad asmuo turi teisę pateikti skundą Seimo kontrolieriui, jeigu mano, kad viešojo administravimo institucijų piktnaudžiavimo ir (arba) biurokratiniais veiksmais (neveikimu) yra pažeidžiamos jo teisės ar laisvės. Atsižvelgus į tai, kad Pareiškėjas neskundžia AB A veiksmų, kad Pareiškėjas skunde nurodo, kad Vyriausybės delsimas įgyvendinti Įstatymo reikalavimus turi finansinį poveikį piliečiams, tačiau nenurodo, kurios konkrečiai jo teisės ar laisvės yra pažeistos, įvertinus tai, kas išdėstyta šios pažymos 13 – 16

punktuose, nagrinėjamo Skundo kontekste konstatuotina, kad Pareiškėjas neturi konkretaus teisinio suinteresuotumo.

18. Įvertinus tai, kas išdėstyta šios pažymos 13 – 17 punktuose, Pareiškėjo skundas dėl Energetikos ministerijos ir Komisijos veiklos (neveikimo), nepatvirtinus laiku Įstatymo įgyvendinančių teisės aktų, susijusių su elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių darbui, lengvatinių tarifų nustatymu, laikytinas nepagrįstu ir atmestinas.

19. Pareiškėjas skunde nurodo, kad valstybės institucijų ir Vyriausybės pažeidimai turi tiesioginį finansinį poveikį Lietuvos Respublikos piliečiams (šios pažymos 2.2, 3.2, 4.1.1, 4.3.3 punktai). Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad ginčai dėl žalos, atsiradusios dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, atlyginimo (Civilinio kodekso 6.271 straipsnis), priskirti nagrinėti administracinių teismų kompetencijai, todėl Pareiškėjas, manydamas, jog dėl valstybės institucijų veiklos jis patyrė finansinę žalą, jis turi teisę pateikti skundą administraciniam teismui.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Energetikos ministerijos ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos veiklos (neveikimo), nepatvirtinus laiku elektros energijos, suvartojamos šilumos siurblių darbui, lengvatinių tarifų, atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas